

Een vrij en sterk Brussel binnen België

Institutionele visie voor Brussel binnen België
Open Vld congres “Voor een vrij en sterk land”
V1 - 20/03/2024

Standpunten over Brussel en Brussel binnen België op het Open Vld congres “Voor een vrij en sterk land” 14 mei 2023

Voor het nationaal verkizingscongres van Mei 2023 hebben Alexia Bertrand en Sven Gatz vanuit hun Brusselse invalshoek teksten voorgesteld die door de leden van de partij werden aangenomen en nu het partijprogramma bepalen. De teksten maken de institutionele indeling van zowel Brussel als België leesbaar voor de burgers en slachkrachtiger voor het beleid.

1. Brussel

Brussel wereldstad

Brussel is een wereldstad die de concurrentie kan aangaan met Londen en Parijs. Als hoofdstad van Europa en met het hoofdkwartier van de NAVO kent het een superdiversiteit en heeft het de grootste concentratie van diplomaten in de wereld. Brussel is meertalig en internationaal, maar het is ook gezellig, kleurrijk en vooruitstrevend. De stad is in beweging. Ze is ook een economische hotspot. Brussel zorgt voor bijna 20% van de economische welvaart van ons land.

Een vrij en sterk Brussel

Maar er zijn ook uitdagingen op vlak van mobiliteit, veiligheid en werkgelegenheid voor de eigen (jonge) bevolking. Ook op vlak van bestuur. Brussel is een complexe stad met verschillende regeringen en bestuursorganen die verantwoordelijk zijn voor verschillende aspecten van het bestuur: De Brusselse Hoofdstedelijke Regering, de Franse Gemeenschapsregering, de Vlaamse Gemeenschapscommissie, enz. Bepaalde bevoegdheden zitten ook versnipperd op (supra-)lokaal vlak. Deze ingewikkelde en versnipperde structuur maakt sterk beleid vaak moeilijk. Daar komt bij dat de Brusselse structuren ook vaak geen antwoord bieden op de kosmopolitische realiteit van de stad. Het is aan liberalen om met innovatieve oplossingen te komen.

Voorstellen

1. We slanken het Brussels parlement af van 89 verkozenen naar 50 (40 Frans- & 10 Nederlandstaligen).
2. We laten de verkiezingen verlopen op taalgemengde lijsten en niet langer in taalgroepen.
3. EU-burgers die langdurig hun hoofdverblijfplaats in Brussel hebben, krijgen ook gewestelijk stemrecht.
4. We introduceren het Engels als bijkomende administratieve taal.
5. We gaan naar een drietalige dienstverlening en administratie, namelijk NL, FR en EN. Niet elke ambtenaar moet perfect drietalig zijn maar aanwezigheid van minstens 1 aanspreekpunt per taal is vereist. Daarnaast zorgen we er voor dat de wettelijk vastgelegde tweetaligheid wordt nageleefd en gesanctioneerd.
6. We laten de datum van de verkiezing voor het BHG en de gemeenteraadsverkiezingen binnen dat grondgebied voortaan samenvallen en om de 5 jaar plaatsvinden: zo is er een grotere kans op samenvallende en samenwerkende politieke meerderheden op beide niveaus.
7. We zorgen voor een integratie van de politiezones om de eenheid van commando te versterken.
8. We integreren de ocmw's in de lokale besturen.

2. Brussel binnen België

Een sterke federatie

De voorbije zestig jaar evolueerde ons land van een unitaire naar een federale staat. Het kwam tot stand in opeenvolgende staatshervormingen, moeizame onderhandelingen en complexe compromissen. Die politieke koehandel resulteerde te vaak in ondoorzichtige structuren en budgettaire onverantwoordelijkheid. Deze vormden op hun beurt de brandstof voor nieuwe communautaire discussies en rondes. Het federale model, dat na opeenvolgende staatshervormingen tot stand kwam, draagt bij tot de blokkering van de Wetstraat, tot haar onmacht om te hervormen. Bovendien lopen de ambities en verwachtingen van de dominante partijen in Noord en Zuid steeds sterker uiteen. Om de stilstand in ons land te doorbreken moeten we onze staatsstructuur hervormen, vereenvoudigen en transparanter maken, los van een historische of vooringenomen kijk op onze staatsstructuren, zonder dogma's die goede oplossingen in de weg staan. Maar meer dan aan het herschikken van bevoegdheden, heeft ons federalisme nood aan structuren en regels die samenwerking bevorderen, blokkering voorkomen en die toelaten om knopen door te hakken. We moeten weg van het sabotage- en paraplu-federalisme, weg van de georganiseerde onverantwoordelijkheid.

Federale kieskring

Een volwassen federatie heeft nood aan politici en politieke partijen die het land verenigen en alle burgers kunnen vertegenwoordigen. Daartoe moeten we het kiesstelsel aanpassen, want nu kunnen politici zich bij de parlementsverkiezingen maar verkiesbaar stellen bij kiezers van één provincie. In een federale kieskring kunnen alle kiezers hun steun uitspreken voor een kandidaat premier.

Voorstellen

1. Een substantieel deel van de zetels van de parlementen wordt verkozen in een kieskring die alle kiezers vertegenwoordigt: 20 federale volksvertegenwoordigers in een federale kieskring zonder taalpariteit, 20 Vlaamse volksvertegenwoordigers in een Vlaamse kieskring. De overige zetels worden verkozen in kleinere kiesomschrijvingen. De zetelverdeling gebeurt op basis van een prop.kiesstelsel.
2. Ook voor de Europese verkiezingen opteren we voor één Federale kieskring.
3. Iedere kiezer brengt dus twee stemmen uit: een lokale stem (A) en een federale stem (B). In de federale kieskring mogen gemeenschappelijke lijsten opkomen. Politieke families zullen voortaan dus kunnen beslissen om gemeenschappelijke meertalige lijsten te

presenteren met Nederlandstalige, Franstalige en Duitstalige kandidaten. Binnen de federale kieskring schuift elke lijst een kandidaat-premier naar voren.

4. De populairste kandidaat op de lijst met de meeste stemmen in de federale of Vlaamse

kieskring krijgt daarbij het initiatief om een regering te vormen en wordt automatisch formateur. Als deze binnen een maand geen regeerakkoord kan sluiten gaat het initiatiefrecht over naar de populairste kandidaat van de tweede populairste lijst, tenzij de Kamer een verlenging van het mandaat toestaat.

Vier volwaardige deelentiteiten

Als liberalen pleiten we complexloos voor efficiëntie in onze staatsstructuur met goed afgebakende en duidelijke bevoegdheden op federaal of regionaal niveau. De voorbije crisissen hebben de nood aangetoond van een sterk federaal beleid. Wat we beter samen doen, moeten we op federaal niveau organiseren. Zelfs zaken waar we ondertussen kozen voor regionalisering. Gedragen door een sterke uitvoerende en wetgevende macht. Andere bevoegdheden passen echter beter op regionaal vlak, dicht bij de burger. Zeker op domeinen waar sterke afwijkende visies bestaan tussen de regio's. Voor die bevoegdheden pleiten we voor vier volwaardige deelentiteiten, dus ook het huidig Brussels Hoofdstedelijk gewest, perfect complementair aan elkaar en aan de federatie. Gemeenschapsbevoegdheden worden overgedragen naar het meest geschikte gewest. We houden hierbij rekening met de realiteit dat Brussel als hoofdstad vele overheidsinstanties huisvest gelinkt aan culturele, educatieve of sportieve bevoegdheden. Via specifieke bilaterale samenwerkingsprotocollen worden er voor elk van die instellingen of bevoegdheden afspraken gemaakt tussen Brussel enerzijds en Vlaanderen of Wallonië anderzijds over zowel de bevoegdheden en taken binnen het andere gewest als over de financiering.

Voorstellen

1. We maken van ons land een heldere federatie'. De deelstaten van de federatie zijn Vlaanderen, Wallonië, Brussel en Oost-België. Het onderscheid tussen gemeenschappen en gewesten - met nog eens aparte politici, parlementen en commissies- houdt op te bestaan.

2. We fusioneren het Hoofdstedelijk Gewest met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC).

3. Van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) maken we instellingen zonder aparte

structuren. En we kantelen ze in het gewest in.

4. De uitoefening van de vroegere gemeenschapsbevoegdheden wordt geregeld in samenwerking met de andere deelstaten. De samenwerking (over bv onderwijs) kan de vorm aannemen van gelijkkluidende decreten of andere financiële en organisatorische maatregelen.

Snel uitsluitel over bevoegdheden

Een volwassen federatie heeft methoden om stilstand en blokkeringen te vermijden. Daarbij mag het niet meer voorkomen dat er maanden- of soms jarenlang gediscussieerd wordt wie welke bevoegdheid heeft en wie de uitgaven daarvoor moet financieren. Als dit nu voorkomt, dan is er geen scheidsrechter die snel de knoop kan doorhakken. De Raad van State kan vandaag bijvoorbeeld enkel een advies geven naar aanleiding van een concreet wetgevend initiatief en het Grondwettelijk Hof kan zich enkel uitspreken in het kader van een vernietigingsprocedure.

Voorstellen

In geval van (een nakende) discussie over de bevoegdheden van de federatie of de verschillende entiteiten moet het Grondwettelijk Hof als scheidsrechter snel uitsluitel kunnen geven over wie bevoegd is.

De federatie beslist bij crisis en internationale verplichtingen

Een volwassen federatie heeft methoden om stilstand en blokkeringen te vermijden. Daarbij mag het niet meer voorkomen dat er maanden- of soms jarenlang gediscussieerd wordt wie welke bevoegdheid heeft en wie de uitgaven daarvoor moet financieren. Als dit nu voorkomt, dan is er geen scheidsrechter die snel de knoop kan doorhakken. De Raad van State kan vandaag bijvoorbeeld enkel een advies geven naar aanleiding van een concreet wetgevend initiatief en het Grondwettelijk Hof kan zich enkel uitspreken in het kader van een vernietigingsprocedure.

Voorstellen

1. We vertrekken vanuit het idee van slagkrachtige en sterke lokale en regionale besturen.

2. In geval van crisismomenten of in het geval van internationale verplichtingen (zoals de Europese begrotingsafspraken, handelsakkoorden of klimaatakkoorden) is een scheidsrechter nodig wanneer het overlegmodel niet tot resultaten komt. Dit kan via een uitbreiding van het substitutierecht (zoals reeds aanwezig in artikel 169 van de grondwet en artikel 16 BWHI).

Onderdak Ondernemen Onderwijs

We geloven in een vrije en welvarende stad. Dat doen we door drie kernthema's voorop te stellen. Onderdak, ondernemen en onderwijs staan in deze campagne voor ons centraal. Want starters en ondernemers stimuleren de Brusselse economie, zo creëren we samen meerwerkgelegenheid, innovatie en economische groei. Door middel van onderwijs investeren we in de toekomst van onze kinderen en dus ook in de toekomst van onze stad. Ook een kwalitatief onderdak is essentieel om als Brusselaar te kunnen groeien. Woningen moeten betaalbaar zijn zodat ze voor iedereen toegankelijk zijn. Woningen spelen ook een sleutelrol in onze overgang naar een duurzame stad. Samen streven we naar een stad waar iedereen zich thuis voelt, in alle vrijheid.

